

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VI. De stipendio Missarum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

simul sunt homines ignorantes petentes, vel exigentes pro sua elemosyna totam sibi Missam dari, aut suo defuncto: nihil enim minus ipse habebit, si mille alii petant eandem Missam pro se ipsis & aliis defunctis, quam si pro ipso solo celebrari dicitur: imò ex huiusmodi indevotione sic petentis, damnum videtur incurrere, quòd minus sibi proderit.

101. Confirmatur: Quando Sacerdos generaliter offert Missam pro circumstantibus, etiam si circumstantes sint multi, non minus singulis prodest, quam si quilibet eorum solus adesset; alioquin procurandum esset audire Missam cui nullus alius assistat, & melius esset audire Missam privatam, cui paucissimi assistunt, quam publicam & solemnem cui assistit omnis populus: Ergo similiter, quando Sacerdos applicat Missam pro pluribus nominatim & in particulari, pro se celebrari postulantibus, æquè prodest cuilibet eorum, ac si pro uno tantum offerretur.

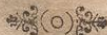
102. Argumenta quæ contra istas conclusiones à quibusdam Recentioribus objici solent, levissima sunt, & ex dictis dilui possunt. Obijciunt enim primò: Sacrificium Missæ non est ita perfectum, ac sacrificium crucis: Sed si esset infiniti valoris quoad sufficientiam, esset æquè perfectum; unum enim infinitum non est majus sive perfectius altero: Ergo sacrificium Missæ non continet infinitum valorem.

Secundò, Si sacrificium Missæ sit valoris quoad sufficientiam infiniti, sequuntur duo inconvenientia, nempe quòd cum quis petit plures Missas, sufficit pro illo unam Missam offerre, in infinito enim non est opus multiplicatione. Item posset Sacerdotem pro eadem Missa plura stipendia, lege vel consuetudine taxata, à diversis accipere; nam, ut diximus in tertia conclusione, cuique æquè proderit, ac prodesset uni, si pro eo solo offerretur, & sic nulli in eo casu fiet injuria.

103. Sed ad hæc facile respondetur: Ad primum enim, nego Majorem, nam cum perfectio essentialis sacrificij desumatur à re oblata, & à principali offerente, & idem sit principalis offerens, eademque res oblata in sacrificio crucis & in sacrificio Missæ, mirum videri non debet, si dicantur æqualis perfectionis essentialis, quamvis accidentaliter in modo offerendi differant.

Ad secundum respondeo, quoad primum inconvenientiens, non sequi ex nostra doctrina; licet enim sacrificium Missæ sit valoris quoad sufficientiam infiniti, quia tamen ejus effectus limitatur devotione offerentis, & ejus pro quo offertur, prodesse possunt magis plura Missæ sacrificia, quam unum.

104. Quantum verò ad secundum inconvenientiens, nego etiam illud sequi ex nostra doctrina: Tum quia stipendia non dantur celebranti tanquam pretium fructus sacrificii, sed tanquam elemosyna ad vitam sustentandam, vel tanquam pretium ministerij quòd exhibet, cui tanta compensatio non debetur, sed ea solum quæ est taxata à lege, vel à consuetudine. Tum etiam quia intentio tribuentis stipem, non solum est, ut sibi sacrificij fructus applicetur, sed etiam ut frequentatione Missarum, divinus cultus augeatur, & tam vivorum, quam defunctorum animæ, plurimorum sacrificiorum suffragiis juventur. De quo plura articulo sequenti.

Dico breviter, Sacerdotes qui suas Missas ligatas non habent, stipendium aliquod pro Missa dicenda accipere posse.

Ratio est, quia lex justitiæ postulat, ut qui *tari deservit, de altari vivat*; ut dicitur 1. ad Corinth. 9. & quod hi qui in bonum aliorum operantur, spiritualia ministrando, mercedem ab illis sustententur. Unde Glossa Augustini super illud 1. ad Timoth. 5. *Qui bene presunt Presbyteris, mercedem dispensationis à Domino*. Ex quo colligit S. Thomas 2. 2. quæst. 87. art. 1. quòd decimas ministris Dei, in ipsorum vitæ sustentationem, sit de jure naturæ, quamvis determinatio ad certam taxam, sit de jure positivo. Unde sequitur, non solum Sacerdotes pauperes, sed etiam divites, posse pro Missa stipendium accipere; quia hoc non datur Sacerdoti solummodo paupertatis & elemosynæ necessitate ad honestam vitæ sustentationem, sed etiam titulo ministerij quòd exercet: unde sicut miles alius divites, justè accipit suæ militiæ stipendium, nam *que militat suis stipendius unquam?* 1. ad Corinth. 9. & sicut Sacerdotes, quamvis divites, justè accipiunt decimas; ita & Missæ stipendium justè accipere & exigere.

Dixi Sacerdotes qui suas Missas oblique non habent, quia illi qui aliquo justo titulo teneantur, non possunt illis diebus quibus tenentur celebrare, stipendium pro Missa recipere, ut determinavit Sacra Congregatio Concilii anno 1626. his verbis: *Sacerdotes quibus debetur tunc Missas celebrare, ratione beneficii, seu capelle, legati, aut salarii, si elemosynas etiam pro aliis Missis celebrandis susceperint, non possunt eandem Missam utrique obligationi satisfacere*. Ex quo intelligitur primo, quòd cum Parochi, diebus festis, teneantur sacrificium offerre pro suis oribus, & ad hoc jam habeant stipendium stabile, ratione beneficii, ad huiusmodi Missas celebrandas, non possunt justo titulo stipendium exigere. Nihil tamen illis diebus quibus pro oribus celebrare tenentur, huic obligationi per alium satisfecerint, tunc enim stipendium pro Missa recipere possunt, licet & aliis diebus quibus pro suis oribus celebrare non tenentur.

Intelliges secundò, in prædicto Missarum stipendio, nullam intervenire simoniam, quia stipendium non datur pro ipsa Missa, & veluti pretium ejus, sed vel pro sustentatione Ministerij, aut pro ipso externo ministerio, quæ sunt aliquid temporale. Pro ministrandis vero aliis sacramentis non potest, etiam titulo sustentationis, aliquid recipi; quia Ecclesia sustentationem Ministerij, in Missarum oblatione, non verò in aliis ministeriis sacris designavit, & pro ministrandis aliis sacramentis, sufficienter provisit & ministris, per decimas, & primitias, aliosque redditus Ecclesiasticos, vel per generales elemosynas quæ dantur regularibus. Unde in Rituali Pauli V. in Rubrica de sacramentis in genere, statuitur quòd non possit aliquis recipere quidquam in ministracione sacramentorum, nisi in casu quòd aliquid gratia datur, post administrationem factam, & sit in casu, & non prohibeatur ab Episcopo.

188 Tertiò ex dictis intelliges, justum Missæ stipendium non debere mensurari penes valorem sacrificij, qui (ut diximus articulo præcedenti) infinitus est; neque penes effectum quem percipit qui dat stipendium, quia illæ res sunt quid spirituale: sed vel ex lege Ecclesiastica taxante, vel ex justa & rationabili consuetudine, vel si hæc deficient, ex honesta & frugali Sacerdotis in unum diem sustentatione. Nec placet aliquorum sententia, quid extendunt, non solum ad Sacerdotis sustentationem, sed reliquarum etiam personarum, quæ in ejus famulatu occupantur, imò & cognatorum: adduntque posse Sacerdotem exigere stipendium sufficiens, non solum ad victum, sed etiam ad vestitum, & reliqua vitæ humanæ necessaria, usque ad ipsa Sacerdotis debita solvenda, cum ista aperte redoleant avaritiam.

189 Quæres primò, an possit quis recipere plura stipendia pro Missis, & postea distribuere alijs, retenta sibi aliqua parte, dummodo justum stipendium tribuat? v. g. recipit quis Parisiis triginta asses pro una Missa, & postea jubet alteri illam dicere, dando illi quindecim asses, juxta taxam Diocesis Parisiensis; quæritur an possit hoc justè fieri? Affirmant Suarez hic disp. 86. sect. 3. Emanuel Sa, alique ex recentioribus Casuistis: quia (inquiunt) nulli sit injuria in hoc, nec danti stipendium, quia assignatur ei una Missa, sicut eam petivit; nec Sacerdoti illam dicenti, quia datur ei justa elemosyna & stipendium, juxta taxam & consuetudinem Diocesis Parisiensis.

190 Hæc tamen sententia, neque est probabilis, neque tuta. Primum ex eo patet, quod Sacerdos ille qui triginta asses pro una Missa recepit, non habet jus retinendi dimidiam partem hujus pecunie; nec titulo gratuito, quia illi non fit donatio talis partis à vero domino; neque titulo oneroso, quia ipse non subijt onus dicendi Missam: neque ratione Ministerij in quarendo Sacerdotem, quia sua voluntate id facit, eò quod non vult dicere illas Missas: neque ille labor est tanti momenti, ut debeat retinere illam partem: unde facit injuriam & vero domino qui triginta asses pro celebratione Missæ assignavit, & Sacerdoti dicenti illas Missas, quia sine consensu illorum, retinet sibi partem destinatam stipendio Missæ.

191 Secundum verò, nimirum quod sententia illa tuta non sit, constat ex decisione sacra Congregationis Concilij die 21. Julij anni 1625. quæ definit, non posse Sacerdotem, majori accepto stipendio pro Missæ celebratione partem retinere. Verba ejus sunt: *Sacra Congregatio omne damnabile iurum, ab Ecclesia removere videtur, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certâ elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejusdem elemosyna sibi retenti, celebrandam committat.*

192 Advertendum tamen est, quod qui habet Beneficium, cui est annexum onus Missarum, si commendat alteri Sacerdoti illas Missas, non tenetur dare stipendium ad rationem reddituum Beneficij, sed sufficit quod tribuat elemosynam congruam, secundum morem illius loci, nisi aliud in fundatione caveatur. Ita resolvit eadem sacra Congregatio in decretis de celebratione Missarum dubio 8. Ratio verò discriminis inter Beneficiarium & alium simplicem Sacerdotem, alteri Missas commendantem, manifesta est, nam ut supra dicebamus, simplex Sacerdos cui pingue stipendium pro celebratione unius Missæ tributum

A est, nullum habet jus ad recipiendum sibi partem illius, assignando aliam alteri cui Missam commendavit: Beneficiarius verò ad hoc titulum habet, scilicet Beneficium, cui alias est annexum onus recitandi divinum officium, & alia similia onera. Unde quando commendat Missas alii, tanquam proprius dominus id facit, & sic non tenetur nisi consuetam elemosynam dare.

Quæres secundo, utrum si perentes Missam, non dant justum stipendium, possit Sacerdos à diversis tot parva stipendia accipere, ut adæquent unum justum, & pro illis unam solum Missam celebrare? Affirmant multi Casuistæ, quia (inquiunt) tunc fit injuria Sacerdoti, & ipse potest se indemnem servare, quamvis promiserit pro quolibet Missam celebrare: sicut famulus & operarius, cui condignæ merces non tribuitur, potest damnum suum, ut potuerit, reficere; etiam si in principio ob paupertatem coactus sit pacisci, pro injusto & inæquali stipendio; & similiter qui ob necessitatem cogitur triticum emere injusto pretio, potest sine injustitia, aliâ viâ se indemnem servare.

Hæc sententia attento jure naturali, videtur satis probabilis. Sed post determinationem, seu prohibitionem prædictæ Congregationis Concilij, nec est tuta, nec ad praxim reducenda. Verba prohibitionis hæc sunt: *Deinde pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, plura stipendia, quantumcumque incongrua & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferantur in futurum Sacerdotibus, Sacra Congregatio sub ebriestatione divini iudicij mandat ac præcipit, ut absolute tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributa elemosyna præscripta fuerint; alioquin graviter peccant, & ad restitutionem tenentur.*

Quæres tertiò, an possit aliquis anticipatè dicere Missas pro his qui sibi offerunt postea stipendia; & ita quando dantur elemosynæ, satisfacere applicando Missas jam dictas illâ intentione? Affirmant plures ex recentioribus Casuistis, quos refert Martinez à Prado hic dubio 13. §. 6. ut hac piâ opinione (inquiunt) subveniatur pauperibus quorundam Sacerdotum, qui dum assignata stipendia non habent, quando Missas celebrant, earum applicationem sibi in futurum reservant, accepturi stipendia ab iis qui in futurum à se Missas petierint; nam in potestate Sacerdotis videtur esse sacrificij fructum suspendere.

Verum quia multa sunt quæ hanc sententiam periculosam reddunt, examinari cepta est à Sacra Congregatione Concilij sub Clemente VIII. anno 1605. & postea tempore Pauli V. damnata; scriptique Sacra Congregatio ad Nuntium Apostolicum in Hispania, ubi hæc consuetudo vigeat, ut in omnibus illius regni provinciis, tanquam pluribus nominibus periculosa, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxia; atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrens, prohiberetur. Quæ prohibitio extat inter responsa Congregationis.

Quæres quarto, an possit Sacerdos duplex stipendium pro unica Missa accipere, unum quidem pro applicatione fructus mediij, quem pro determinatis personis, ex usu Ecclesiæ, celebrans offerre solet; & alterum pro applicando alteri fructu sibi proprio, cui ipse renuntiat, & cedit alteri?

Affirmativè respondent plures ex recentioribus Casuistis, quos referunt Martinez à Prado ubi supra §. 5. & Angelus Marià Vericelli, quæ

stionum moralium Tra&. 2. quæst. 29. Sed alii communiter hanc sententiam ut falsam & scandalosam reiciunt: Tum quia valde incertum est, an possit fructus ille Sacerdoti proprius, qui spiritualis, vel specialissimus dicitur, alteri applicari: videtur enim esse beneficium personale, & alteri incommunicabile. Tum etiam, quia esto applicabilis sit, valde tamen scandalosum est, quod Sacerdos huic fructui spirituali propter modicam pecuniæ summam renuntiet, & rem spirituales in avaritiæ turpeluturum commutet. Unde merito hæc sententia à Sacra Congregatione Concilii die 25. Januarii anni 1659. proscripta & prohibita fuit, decreto sequenti.

Declaratio Sacre Congregationis Concilii SS. D. N. Alexandri Papæ VII. iussu edita, super secundo Decreto ejusdem Congregationis, de celebratione Missarum.

„CUM Auctores nonnulli scriptis suis, etiam
„typis editis, asseruerint, Sacerdoti pro alio
„Missam, receptâ elemosynâ, celebranti, li-
„citum esse, aliam elemosynam quoque accipe-
„re ab altero, cui partem illam fructus, seu va-
„loris ejusdem sacrificij, ipsimet celebranti de-
„bitam (specialem nuncupatam) applicet: ac
„proinde hunc casum sub decreto Sacre Con-
„gregationis Concilii, prohibetæ duplex pro
„unica Missa stipendium, seu elemosynam re-
„cipi, non esse comprehensum. Propterea Sa-
„cra Congregatio Eminentissimorum & Reve-
„rendissimorum D. D. S. R. E. Cardinalium,
„Concilii Tridentini Interpretum, quæ, aucto-
„ritate sibi per Apostolicam Sedem specialiter
„attributa, sedulo curat, ne à Sacerdotibus cir-
„ca celebrationem Sacrosancti Missæ Sacrificij,
„unde in nos uberrima divinæ liberalitatis mu-
„nera derivantur, avaritiæ labes ulla, aut suspicio
„contrahatur: ante dictam assertionem maturè
„examinavit, eademque prorsus reprobata, sub
„die 25. Januarii 1659. censuit: Nullis Sacerdo-
„ti licitum esse, prefatâ ratione, sive pretextu,
„aliam elemosynam accipere, præter illam quam
„accepit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur.
„Ac proinde casum hunc esse comprehensum in
„Decretis alijs per eandem Sacram Congregatio-
„nem Concilii editis, quibus prohibetur, ne duplex
„stipendium pro unica Missa recipiatur.

„Quam Sacre Congregationis sententiam
„ad Sanctissimum Dominum N. Alexandrum Pa-
„pam VII. relatam, Sanctitas sua, sub die 29.
„ejusdem mensis approbavit, & Decretum pu-
„blicari, atque ad Episcopos, & Generales Re-
„gularium Ordinum transmitti iussit, ut ipsi
„doctrinam hujusmodi per suos Penitentiarios,
„& Confessarios, ac Lectores, respectivè, infi-
„nuari, doceri, atque in Tractatibus Moralibus
„per eosdem imprimendis, evulgari, pastoralis vi-
„gilantiâ curent.

F. Card. Paulinus Præfectus.

*C. de Vecchiis Episcopus Clusinus,
Sacra Congregationis Concilii
Secretarius.*

A Ad majorem hujus perutilis materie clarifica-
tionem, & aliorum casuum resolutionem, quæ
quæ ab omnibus ferè Theologis & Canonis-
tis admittuntur, breviter hic observanda sunt. Pri-
mò, eum qui accepit stipendium pro celebratione
Missæ peculiari B. Virginis; aut alicujus Sancti
die; saltem nisi stipendium notabiliter augeret,
propter illam conditionem; meliusque effe-
facere diebus festis, aut duplicibus; quam melius
est servare ordinem Missalis, quam ob perver-
sionem devotionem illum invertere. Secundo, cum
ratione fundationis, aut stipendij, debet celebrare,
satisfacere dummodo aibi celebrare
nisi qui stipendium dat, aut fundator id voluit,
propter specialem cultum illius loci, vel comu-
nitatem populi, ut ibi sacrum audire possit, vel
ob decus & memoriam suæ familiæ, ad quæ
locus pertinet. Tertio, posse augeri stipen-
dium, ex rationabili causa, & Sacerdotem illud
exigere, ut pro labore extraordinario eiusdem
Ecclesiæ longinquam, vel expectandij longo
tempore, vel celebrandi summam, cum loco
incommodum. Similiter est in usu rationabili,
majus exigere stipendium pro Missa solenni
cantu, quia ultra Missam, debet elemosyna
pro cantu, & pro assistentia vel Capilli vel Com-
munitatis Religiosorum.

C Demum observandum est, quod cum in præ-
relatis Congregationis Concilii decretis, situm
prohibetur quod accipiantur plura stipendia pro
una Missa, non verò quod illa pro pluribus
stipendio gratis applicetur: Sacerdos obsequi
ex stipendio accepto ad celebrandum pro aliquo
potest ex charitate, vel gratitudine, pro par-
tibus, amicis, vel benefactoribus, eandem Missam
applicare. Quod maxime (inquit Lezana) in
tandem est pro Regularibus, quia ipsi sepem
Conventibus pauperibus tenentur pro aliquo
propter stipendia accepta semper celebrare, &
tamen sæpius occurrunt causæ propter quas de-
beant etiam pro alijs, saltem ex charitate, vel
Constitutionibus Ordinum, aut præceptis Superi-
orum, Missam offerre: ut contingit si mori-
tur, aut in gravi aliqua necessitate constituitur
eorum parentes, consanguinei, fratres ejusdem
Religionis, amici, protectores, patroni, bene-
factores &c. Tunc enim ex charitate vel gra-
titudine sacrificium offerre possunt pro illis, etiam
alijs pro Missa celebranda stipendium accep-
erint.

ARTICVLVS VII.

*Præcipua Missæ ceremonia, breviter
explicatur.*

A D complementum hujus disputationis, hujus
totius Tractatus de Eucharistia, superius
ut præcipuas Missæ ceremonias breviter expli-
cemus: de quibus eruditè ac perspicuè agit S. Tho-
mas art. 4. hujus quæstionis, ubi ostendit, hoc Sa-
cramentum majori cum dignitate, quam cetera
omnia celebrari: quia totum salutis nostræ mys-
terium in eo comprehenditur. Ac primò quidem
ante illius celebrationem præmittitur quædam
præparatio ad dignè agenda ea quæ sequuntur
juxta illud Ecclesiastici 4. *Custodis pedem tuum
ingrediens domum Domini.* Cujus præparatio
una pars est confessio, juxta illud Proverb. 28.
Iustus in principio accusator est sui. Altera pars